Konec čoudících tepláren: Uhlí ve velkém nahradí biomasa, plyn i tepelná čerpadla

26.1.2025 - | Solidis

Svaz moderní energetiky proto posílí právě v oblastech teplárenství a budov nově formovanými divizemi, které vytvoří transformační strategické plány pro úspěšné zvládnutí dekarbonizace v obou sektorech.

Česko je světově atypické se svým centrálním zásobováním teplem, které poskytuje teplo 1,6 milionu domácností České republiky. V tuto chvíli 47 procent výroby tohoto tepla pochází z hnědého a černého uhlí. Zhruba 20 procent tepla dodává společnost ČEZ, a z toho tři čtvrtě energie pochází právě z uhelných zdrojů. Jak bude vypadat energetický mix i teplárenský systém po ukončení uhlí, vysvětlili zástupci Svazu moderní energetiky i ČEZu.

„Dnes umíme nabídnout komplexní systém, který ponechává výhody centrálního systému, ale současně už umí i moderní vychytávky a přináší výhody decentralizace drobných zdrojů," komentuje Kamil Čermák, předseda představenstva Svazu moderní energetiky, generální ředitel ČEZ ESCO a předseda představenstva ČEZ Teplárenská. „Moderní teplárenství se nebojí energetické efektivity budov, protože ji předvídá a predikuje, nebojí se války mezi centralizací a decentralizací," dodává Čermák.

Rozhodnutí skupiny ČEZ odejít od uhlí do roku 2030 platí, společnost je připravena dekarbonizovat všechny své zdroje, například modernizací tepláren a přechodem k zemnímu plynu, který bude tranzičním nízkoemisním médiem. „Potřebujeme ale také biomasu, zemní plyn, tepelná čerpadla, kogenerační jednotky," dodává Čermák.

Aby své závazky skupina splnila, investuje v následujících pěti letech do dekarbonizace teplárenství zhruba 80 miliard korun. „Existují lokality, u kterých je možné přímo přejít na tepelná čerpadla v kombinaci s bioplynovou stanicí, už nyní. Na většině stanovišť to ale bez zemního plynu nepůjde," dodává Martin Sedlák, programový ředitel Svazu moderní energetiky.

Někdy ale stačí přejít pouze k úsporným opatřením a hned spotřeba tepla klesne. Poptávka po komplexních úsporných opatřeních roste, podle informací Asociace poskytovatelů energetických služeb (APES) se v roce 2019 realizovaly čtyři velké EPC projekty ve veřejných budovách celkem za 79 milionů korun. Už v roce 2023 se jednalo o 16 projektů EPC v hodnotě dvou miliard korun. Podle Čermáka to je sice dobrý nárůst, současně to ale vůbec nestačí. Potenciál energetické úspory všech budov je obrovský a tato čísla jsou jen nepatrným zlomkem.

„Naše budovy jsou velice neefektivní, máme obrovský potenciál pro úsporná opatření. Budovy jsou zodpovědné za asi 30 procent koncové energie a za necelou polovinu produkovaných emisí," dodává Ondřej Šumavský, manažer strategického rozvoje a koordinátor divize Moderní budovy Svazu moderní energetiky.

Nová divize Moderní budovy se proto zaměřuje především na velké budovy a nabízí jim spolupráci i poradenství. Úsporná opatření a nové technologie totiž dokážou nejen šetřit peníze, ale také je v případě chytrých systémů i vydělávat. Především prostřednictvím velkých tepelných čerpadel nebo baterií. „Jakýkoliv zdroj napojený na distribuční síť se na těchto službách může podílet, týká se to tedy také akumulačních zařízení," dodává Šumavský.

Vzorovým městem jsou například Helsinky. „Využívají nejen potenciál městských budov, ale také možnosti městského plánování," komentuje Adam Čermák, koordinátor divize Moderní teplárenství Svazu moderní energetiky. V Helsinkách se nachází Katri Vala, největší tepelné čerpadlo svého druhu na světě s výkonem 156 megawattů tepla, které vyrábí z odpadní a zbytkové vody.

Obecně jsou skandinávské země vhodným příkladem a inspirací různorodých řešení. Od uhlí totiž začaly odstupovat poměrně pozdě, nyní ale investují ve velkém především do tepelných čerpadel a pracují také s využitím mořské vody. Tou sice Česko nedisponuje, ale například německé město Lemgo dokazuje, že stačí jakákoliv odpadní voda, z čističek odpadu i z řek.

Řada těchto věcí ale v Česku není možná kvůli zastaralé legislativě. Novelu zákona Lex OZE III, která usnadní akumulaci, bude v nejbližší době projednávat Senát a některé věci se ještě možná budou muset změnit. ČEZ navíc není jedinou společností, která modernizuje teplárny, zelená transformace se týká všech. „Tohle není věcí konkurence, tohle je záležitost, na které se naše organizace shodnou," dodává Čermák.

Výstavba mnoha technologií trvá dlouho a investorům často chybí jistota. „Směrnici, která umožní výstavbu velkých obnovitelných zdrojů do dvou let, by se snad mělo podařit projednat již během tohoto volebního období," vysvětluje Sedlák. Dalším zákonem, na který teplárenství čeká, je chystaný Lex OZE plyn.

Další chybějící novelou je úprava zákona o rozpočtových pravidlech, která by usnadnila schvalování EPC projektů ve veřejných budovách, jako jsou třeba nemocnice nebo školy. Ty totiž nyní na podobné řešení smí přistoupit pouze při udělené výjimce navzdory tomu, že je to řešení ekonomicky i energeticky smysluplné.

https://www.obnovitelne.cz/clanek/3646/konec-coudicich-teplaren-uhli-ve-velkem-nahradi-biomasa-plyn-i-tepelna-cerpadla

https://tiskovky.allnews.cz/post/101980-konec-coudicich-teplaren-uhli-ve-velkem-nahradi-biomasa-plyn-i-tepelna-cerpadla